

A Mugaana Buk

anun Paaulo karom a taara

Tesalonika

A pirpir kaapa muga

Baa Paaulo i ki irong Korinto i timu a buk mi, a mugaana buk karom a taara na nurnur irong Tesalonika.

Tesalonika a ngaala na taamaan u ra papaar Maakedonia. U ra wetula winawaan anun Paaulo i waan paat irong Tesalonika ma i warawaai karom diat (babo Aap 17:1-14). Raa kum taara baa diat nukpuku, diat ko ra taara Iudaia, iaku mongoro kon diat ko ra kum wuna taara ingen. A kum mukmuga anu ra taara Iudaia irong Tesalonika diat kaankaan baa diat baboi naa raa kum taara kon diat diat nurnur ma karom Iesu, io diat lu wa Paaulo ko ra nundiat taamaan. Ma Paaulo i waan urong Beroia. Namur i tula wa Timoti karom diat, ma Timoti i wapua Paaulo un diat.

U ra buk mi Paaulo i waatung wakaak karom God kabina maa a taara Tesalonika diat tur dekdek u ra nurnur baa diat baraata a kum mawaat, ma diat maari Paaulo. Paaulo i nem na wadekdek anundiat nurnur u ra buk mi, ma i baalu kaai anundiat kum wetiri u ra minaata.

A winawaan i ra 1 Tesalonika:

A turturpaai ra buk mi (1:1)
Paaulo i gaaia un diat (1:2-10)
A pinapaam anun Paaulo irong Tesalonika (2:1-3:13)
A mangaana lalaaun baa i wagaia God (4:1-12)
A winawaan paat balet anu ra Tadaaru (4:13-5:11)
A tintinip na pirpir anun Paaulo karom diat (5:12-28)

1 ¹Iaau Paaulo, Saailaas, ma Timoti, mitul timtimu karom muaat a taara na nurnur irong Tesalonika, muaat baa muaat lalaaun un God Tamaandaat ma a Tadaaru Iesu Kaarisito. A maarmaari ma ra maalmaal karom muaat.

A lalaaun ma ra nurnur anu ra taara Tesalonika

²Mitul laana waatung wakaak karom God un muaat raap, ma mitul laana taar ta muaat karom God u ra numitul kum niaaring. ³Baa mitul aaraaring karom anundaat God a Tamaandaat, mitul nuk paa a kum utnaa baa muaat laana paami i kabina u ra numuaat nurnur, ma mitul nuk paa a kum pinapaam baa muaat paami i kabina u ra numuaat maarmaari, ma mitul nuk paa kaai anumuaat tinur dekdek i kabina u ra numuaat kini walaang ma ra nurnur u ra Tadaaru Iesu Kaarisito.

⁴A kum tateimitul, muaat baa God i maari muaat, mitul nunurai naa ia pilak pa muaat, ⁵kabina maa a Koina Wewapua baa mitul wapuaanai karom muaat, i waan paat ungaai ut ma ra dekdek ma ra Takado na Nion, ma muaat walangoro lelei ma muaat paam akotoi u ra balaamuaat. A Koina Wewapua maa wakir a pirpir ku, pate. Muaat nunura wakaak anumitul mangamangaan, baa mitul lalaaun naliwan naa muaat kupi muaat a koina uni. ⁶Muaat aa murmur paa a magiraamitul ma ra magiraa ra Tadaaru. A taara diat baanaakaka muaat, iaku muaat paam akoto a pirpir ma ra gaaia, baa a Takado na Nion i taari taa muaat. ⁷Io, lenmaa, muaat a koina walawalar karom a taara na nurnur raap matira u ra ru papaar maa, Maakedonia ma Aakaia. ⁸A pirpir anu ra Tadaaru baa muaat wapuaanai ia waan werweraan, welaar ma ra tinaangi i ra garaamut, baa i waan welwelik. Wakir matira ku Maakedonia ma Aakaia, pate. A kum taamtaamaan raap diat aa nunura anumuaat nurnur un God. Lenmaa, aawa balet maa mitul a piri? ⁹Maa diat ut diat pirpir kaapa u ra numuaat koina mangamangaan baa muaat gaaia pa mitul. Ma diat wewapua kaai un muaat, baa muaat aa tapuku karom God, ma pa muaat lotu ma karom a kum taabataaba. Muaat papaam ma karom God, ia baa a lingtatunaina ma ra lalaaunina. ¹⁰Ma muaat ki walaang kup Natuna baa in waan pari taanginaanga u ra maawa, ia baa God ia watur paai balet ko ra minaat. Ia maa Iesu, baa i walaan pa daat ko ra kaankaan anun God baa in waan paat.

A pinapaam anun Paaulo ditul irong Tesalonika

2 ¹A kum tateimitul, muaat ut muaat nunurai naa anumitul winawaan paat karom muaat pa i ling biao ku, i wa ut a waina. ²Muaat nunurai naa namuga taa ra numitul winawaan paat karom muaat, a taara diat baanaakaka mitul ma diat baana wawirwir mitul irong Pilipoi. Iaku u ra wewaraat anu ra nundaat God, mitul ongor ut baa mitul a wewapua u ra nuna Koina Wewapua karom muaat, ma pa mitul burutaana diat baa diat turbaat adekdek mitul. ³Baa mitul aaring muaat kupi muaat a nukpuku, wakir anumitul pirpir i raara, wakir kaai mitul pirpir ma ta aakaina ninunuk ma wakir mitul waruga pa muaat. ⁴Pate mulu! Mitul

wewapua ma ra Koina Wewapua, kabina maa God ia walaar ta mitul, ma i nurnur un mitul kupi mitul a paami. Baa mitul wewapua wakir kupi mitul a wagaia a taara mai, pate, kupi God ut in gaaia uni, ia baa i walaar mitul. ⁵Muaat aa nunurai naa pa mitul wagaia muaat ma ta namnamian na pirpir, ma pa mitul nemnem ino ta maani kon muaat. God i baboi ma i nunura mitul. ⁶Pa mitul nemi naa muaat baa te ingen kaai in pir walaawa pa mitul.

⁷I takado baa mitul a aaring muaat kup ta wedok, kabina maa mitul a tula aapostolo anun Kaarisito. Iaku pa mitul paami lenmaa. Mitul waiaa a wowowon na magiraamitul naliwan taa muaat, welaar ma ra tabuan baa i baboura a kum natnatuna. ⁸Mitul maari aakit muaat, io mitul gaaia aakit kupi mitul a wapua muaat u ra Koina Wewapua anun God. Wakir maa ku ia, mitul gaaia kupi mitul a taar anumitul lalaaun kaai karom muaat, kabina maa muaat ngatngaat aakit namataamitul.

⁹A kum tateimitul, muaat aa nunura anumitul dekdek na pinapaam. Mitul papaam ma ra limaamitul u ra marum ma ra keke, ma mitul maakmaagon u ra kum pinapaam baa mitul paami. Mitul paami lenbi kupi koku mitul taar ta mawaat karom muaat baa muaat a dok mitul, u ra numitul pinapaam na warawaai karom muaat ma ra Koina Wewapua anun God. ¹⁰Muaat ut, ma God kaai, muaat babo anumitul lalaaun baa mitul ki mai naliwan naa muaat, a kum tena nurnur. Anumitul lalaaun i gomgom ma i takado, ma pa ta wetakun i lo mitul un ta utnaa. ¹¹Muaat nunurai naa anumitul mangamangaan karom muaat raap raaraa i welaar ma ra mangamangaan baa raa muaana i paami karom a kum natnatuna. ¹²Lenmaa, mitul wadekdek muaat, mitul pirpir na wemaraam karom muaat, ma mitul wapua muaat kupi muaat a lalaaun ma ra mangaana lalaaun baa i wagaia God, ia baa i wataa pa muaat kup anuna mataanitu ma nuna minamaar.

¹³Raa kabina kaai baa mitul laana waatung wakaak karom God i lenbi: Baa muaat lo akoto paa a pirpir anun God baa muaat walangoroi kon mitul, muaat gaaia paai. Wakir muaat gaaia paai welaar ma ra pirpir ku anu ra taara, pate, muaat gaaia paai maa a pirpir ut anun God. A pirpir baa kuraa i papaam u ra lalaaun anumuaat baa muaat aa nurnur. ¹⁴A kum tateimitul, muaat welaar ma ra taara na nurnur anun God un Kaarisito Iesu, baa diat ki irong u ra papaar Iudaia. Maa muaat kaai muaat kariaana kinadik ko ra kum taara u ra numuaat taamaan ut, welaar ma ra taara na nurnur irong Iudaia diat kariaanai ko ra nundiat taara ut, a taara Iudaia, ¹⁵⁻¹⁶diat baa diat aak doko a Tadaaru Iesu ma ra kum propet, diat maa diat lu wa mitul kaai. Diat walaari baa diat a turbaat mitul, naa koku mitul warawaai karom a taara baa wakir a taara Iudaia kupi koku God in walaan pa diat. Baa diat paami lenbi God pa i gaaia un diat, ma diat ki na ebaar ma ra taara raap. Ma u ra nundiat

mangamangaan maa diat paam ungungaai ku anundiat kum aakaina mangamangaan tuk a kaankaan anun God ia waan paat karom diat.

Ditul nem na babo balet a taara Tesalonika

¹⁷A kum tateimitul, anundaat kinkini weraan pa i iwan, baa a taara Iudaia diat waki weraan wa mitul kon muaat. Daat ki weraan ku u ra panindaat, iaku u ra nuknukimitul mitul nuk muaat ut. Mitul nem aakiti naa mitul a babo muaat, io, mitul ongor baa mitul a paam ot paai. ¹⁸Mitul nem aakiti naa mitul a waan talili balet karom muaat. Iaa u Paaulo iaa u walaari mongoro na pakaan kupi ang waan karom muaat, iaku Saataan i turbaat mitul. ¹⁹Mitul nem aakiti naa mitul a babo muaat balet, kabina maa mitul nurnur un muaat naa muaat a tur dekdek, ma muaat a kabina u ra numitul gaaia, ma muaat a welaar ma ra kaaeng na niuwia u ra numitul pinapaam u ra bung baa anundaat Tadaaru Iesu in waan paat ma daat a tur namataana. ²⁰I lingtatuna aakit baa muaat ut anumitul minamaar ma ra numitul gaaia.

3 ¹Io, u ra numitul nginaraa un muaat pa mitul nem na ki liklik ma. Mitul nuki naa i koina baa mir ku ma Saailaas, mir a ki min Aatenaai ma mir a tula wa Timoti. ²Io, mir aa tula wa Timoti a teindaat, ma a tena pinapaam anun God ungaai ma mir, baa mitul laana wewapua ma ra Koina Wewapua un Kaarisito. Mir aa tula wai karom muaat, kupi in wadekdek muaat, ma in pipir na wewaraaut karom muaat u ra numuaat nurnur, ³kupi koku te kon muaat in laklagon a nuknukina kabina u ra kum mawaat baa muaat kariaanai. Maa muaat nunurai ut naa a kum mawaat in manong daat. ⁴Baa daat ki ungaai utbaai, mitul laana wapua muaat naa din baanaakaka daat. Ma muaat aa nunurai naa a kum mawaat maa ia waan paat. ⁵Maa ia a kabina baa iaa u tula wa Timoti karom muaat. Iaa u ngaraa aakit un muaat ma pa iaa u nem na ki liklik ma, io, iaa u tula wai karom muaat kupi ang manaana u ra numuaat nurnur. Iaa u burut, kaduk a Tena Walwalaam ia walaam pa muaat balet, ma kaduk anumitul pinapaam karom muaat in ling biaa ku.

Timoti i lo a koina wewapua u ra taara Tesalonika karom Paaulo diaar

⁶Io, mi Timoti ia waan talili balet kon muaat matira urin kup mir. I lo a koina wewapua aakit un muaat karom mir, u ra numuaat nurnur ma ra numuaat maarmaari. I wapua mir naa muaat laana gaaia baa muaat laana nuk paa balet anundaat kum kinkini ungaai namuga, ma muaat nem aakiti kupi muaat a babo mitul, welaar ma mitul kaai mitul nem aakiti kupi mitul a babo muaat. ⁷Io, a kum tateimitul, anumuaat nurnur i wadekdek mitul u ra numitul kini naliwan u ra kum mawaat baa mitul kariaanai ma ra kum utnaa baa i manong mitul. ⁸Mi anumitul lalaaun i koina aakit, baa muaat tur dekdek u ra Tadaaru. ⁹Mitul gaaia aakit

un muaat namataa ra nundaat God, ma mitul waatung wakaak karomi. Anumitul gaaia i ngaala aakit, io, mitul a waatung wakaak lelawaai, kupi in welaar ma ra numitul ngaala na gaaia? ¹⁰Mitul taar araap taa numitul lalaaun u ra niaaring un muaat u ra bungbung na marum ma ra keke. Mitul aaraaring kupi mitul a babo muaat balet, ma mitul a wer muaat un ta kum utnaa baa muaat iba utbaai kupi u ra numuaat nurnur.

¹¹Io, mitul aaraaring naa God ut a Tamaandaat ma nundaat Tadaaru Iesu, in paapa aara numitul aakapi kupi mitul a waan karom muaat.

¹²Ma mitul aaraaring kaai baa a Tadaaru in watawa numuaat maarmaari ma in teng taltalanger naliwan naa muaat ma karom a taara ingen kaai, welaar ma ra numitul maarmaari karom muaat. ¹³Lenmaa in wadekdek muaat kupi muaat a gomgom, ma pa ta wetakun in lo muaat baa muaat a tur namataan God a Tamaandaat, u ra bung baa anundaat Tadaaru Iesu in waan paat, ungaai ma ra nuna taara raap.

A mangaana lalaaun baa in wagaia God

4 ¹Io, a kum Tateimitul, mitul aa wer ta muaat u ra mangaana lalaaun baa muaat a lalaaun mai kupi in wagaia God. Lenutmaa muaat aa paam akotoi. Ma mi mitul aaring muaat, ma mitul wadekdek muaat u ra ia a ra Tadaaru Iesu, kupi anumuaat lalaaun in tawa ma in tawa dekdek lenmaa. ²Maa muaat aa nunura a kum wawer baa mitul aa wer ta muaat mai. A kum wawer maa diat waan paat ut ko ra Tadaaru Iesu. ³God i nemi naa anumuaat lalaaun in gomgom namataana. Io lenbi, muaat a waan ingen ko ra kum paamuk na mangamangaan. ⁴Raaraa kon muaat in ongor kupi in naagagon baat a nemnem i ra panina, kup a mangamangaan na gomgom ma ra urur in ki u ra nuna lalaaun. ⁵Ma koku muaat murmur a dekdek na nemnem i ra paamuk na mangamangaan, welaar ma diat baa pa diat nunura God. ⁶Koku ta paa muaat i paam aakaina u ra tabuan anun tenalik u ra nurnur. Baa in paami lenmaa i wakwagu ku tenalik. Mitul aa pir taai ma mitul aa watumaarang ta muaat naa, a Tadaaru in taar a naagagon na binabaalu karom diat baa diat paampaam a kum mangamangaan lenmi. ⁷Maa God pa i wataa pa daat kup a dur na mangamangaan, i wataa pa daat kupi daat a murmur a gomgom na lalaaun. ⁸Lenmaa, baa te pa i nem a wawer mi, wakir i wabulbul karom a taara, pate. I wabulbul ut karom God, ia baa i tabaara daat ma ra Niono, a Takado na Nion.

⁹Pa mitul a timtimu balet ma karom muaat u ra numuaat maarmaari karom a kum Tateimuaat, maa God ia wer ta muaat kupi muaat a maari wetwetalaai muaat. ¹⁰A lingtatuna ut, muaat maari a kum Tateimuaat raap matira u ra papaar Maakedonia raap. Iaku, mitul aaring muaat kupi anumuaat maarmaari in tawa dekdek ut.

¹¹Muaat a ongor kupi anumuaat lalaaun in lenbi: Muaat a ki na maalmaal, ma koku muaat waruk lorimuaat kup ta utnaa anun te. Muaat

a papaam ma ra limaamuaat kup amaamuaat ta utnaa na winangaan baa muaat a lalaaun mai, welaar ma mitul aa pir taai taa muaat. ¹²Baa muaat a paami lenmaa a taara baa pa diat nurnur diat a ru muaat, ma pa muaat a iba kup ta utnaa.

A winawaan paat balet anu ra Tadaaru

¹³A kum tateimitul, mitul nemi naa muaat a manaana un diat baa diat aa maat, ma koku muaat tapunuk dekdek welaar ma ra taara baa pa diat nurnur u ra tinur balet ko ra mina. ¹⁴Daat nurnur naa Iesu i maat, ma i lalaaun balet. Io lenmaa, daat nurnur naa diat baa diat nurnur un Iesu, ma diat aa maat, God in ben ungaai diat ma Iesu, baa in waan talili balet.

¹⁵A pirpir mi baa mitul a wapua muaat uni, a pirpir ut anu ra Tadaaru. Daat baa daat a lalaaun tuk u ra bung baa a Tadaaru in waan paat balet, pain daat a muga taan diat baa diat aa maat. ¹⁶Maa a Tadaaru ut in waan pari taanginaanga u ra maawa, in ingaan raa in wewataai, a mukmuga anu ra kum aangelo in pirpir, in tawuru anun God in taangi, ma diat baa diat aa maat ma ra nurnur un Kaarisito, diat maa diat a tur muga. ¹⁷Namur daat baa daat lalaaun utbaai, din lo ungaai pa daat ma diat unaanga u ra kum pakpakaana baakut kupi daat a webaraat ma ra Tadaaru u ra maup. Io, lenmaa, daat a ki takum ungaai ma ra Tadaaru. ¹⁸Io, muaat a wadekdek muaat wetwetalaai ma ra kum pirpir mi.

Daat a ki na waninaar kup a winawaan paat anu ra Tadaaru

5 ¹Io, a kum tateimitul, pain mitul a timtimu karom muaat u ra pakaana bung ma ra bung baa a Tadaaru in waan paat uni. ²Maa muaat aa nunura wakaaki naa a bung anu ra Tadaaru in waan paat kakaian, welaar ma ra tena walong u ra marum. ³Baa a taara diat a pirpiri lenbi, “Aai, pa daat kariaana ta mawaat. A koina lalaaun ku mi daat kariaanai,” io, a winirua in waan paat kakaian karom diat, welaar ma ra ngunungut baa a tabuan i kariaanai baa marawaai ma in babuta. Pa diat a welulu ino laar paai koni.

⁴Iaku muaat, a kum tateimitul, wakir muaat ki u ra baboto baa a bung maa in wakaian muaat, welaar ma ra tena walong. ⁵Maa muaat raap a kum natnatu ra kaapa ma kum natnatu ra keke. Wakir daat ko ra marum baa ko ra baboto. ⁶Io, koku daat welaar ma raa taara baa diat inep duman. Daat a baboura daat ma daat a naagagon kado anundaat lalaaun. ⁷Maa diat baa diat inep duman, diat laana inep u ra marum, ma diat baa diat inim a palaa na longlong, diat laana longlong u ra marum.

⁸Iaku daat anu ra keke, i koina baa daat a naagagon kado anundaat lalaaun. Daat a wamong daat ma ra nurnur ma ra maarmaari kupi in baboura baat daat, welaar ma ra tena wineium i ung baat a raprabono ma ra pakaana aen. Ma daat a wamong daat kaai ma ra kini walaang ma

ra nurnur kup a warwalaan, welaar ma ra tena wineium i ung baat in lorina ma in kaaeng na wineium. ⁹Maa God pa i pilak pa daat kupi daat a kariaana ngunungut nabalaa ra nuna kaankaan, pate. I pilak pa daat kupi daat a lo a warwalaan u ra nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito. ¹⁰I maat un daat kupi daat a lalaaun ungaai mai baa in waan pari balet. Daat raap, diat baa diat a lalaaun utbaai ma diat baa diat aa maat. ¹¹Io, muaat a pirpir na wewaraaut karom muaat wetwetalaai, ma muaat a wadekdek muaat, lenutmaa muaat laana paampaami.

A kum tintinip na wawer

¹²A kum tateimitul, mitul aaring muaat baa muaat a taar a urur karom diat baa diat papaam dekdek naliwan taa muaat, ma diat baboura muaat u ra aakapi anu ra Tadaaru, ma diat wer muaat. ¹³Muaat a waiaa a ngaala na urur karom diat ma ra maarmaari, kabina u ra nundiat pinapaam. Ma muaat a ki na maalmaal wetwetalaai.

¹⁴A kum tateimitul, mitul aaring muaat naa muaat a watumaarang a kum malawo na taara, muaat a wadekdek diat baa diat laana burut, muaat a waraaut diat baa pa diat dekdek u ra nurnur, ma muaat a waiaa a wowowon na mangamangaan karom a taara raap. ¹⁵Muaat a baboura muaat kupi koku muaat baalu aakaina ma ra aakaina. Muaat a ongor kupi muaat a paam a koina wetwetalaai karom muaat, ma karom a taara ingen kaai.

¹⁶Muaat a laana gaia. ¹⁷Koku muaat ngo ma ra niaaring. ¹⁸Muaat a waatung wakaak karom God u ra aawa raap baa i waan paat karom muaat. Mi ia a nemnem ut anun God karom muaat, muaat baa muaat anun Kaarisito Iesu.

¹⁹Koku muaat turbaat a pinapaam anu ra Takado na Nion. ²⁰Koku muaat nuk penpen u ra kum pirpir na propet. ²¹Muaat a walaar raap a kum pirpir ma ra kum mangamangaan ma muaat a paam akoto a koina mangamangaan. ²²Ma muaat a waan ingen ko ra kum aakaina raap.

²³Mitul aaraaring baa God ut, a God na maalmaal in wagomgom paa anumuaat lalaaun, kupi muaat a gomgom raap namataana. Mitul aaraaring kaai naa God in baboura anumuaat kudulaana lalaaun, lenbi a niomuaat, a nuknukimuaat ma ra panimuaat, kupi koku ta wetakun in lo muaat u ra bung baa nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito in waan pari uni. ²⁴Ia baa i wataa pa muaat i dowot, in paami ut lenmaa mitul aaringi.

²⁵A kum tateimitul, muaat a aaraaring un mitul. ²⁶Baa muaat webaraat ma ra kum tateimuaat, muaat a maari diat ma ra wedum na maarmaari, ma muaat a paami ma ra gomgom na mangamangaan. ²⁷Iaau aaring muaat u ra ia ra Tadaaru baa muaat a luk a buk mi karom a kum tateindaat raap.

²⁸A maarmaari anu ra nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito in ki karom muaat.